

Beleidsregel van de gemeenteraad van de gemeente Vijfheerenlanden houdende regels omtrent het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2022

Samen voor een veilig Vijfheerenlanden.

Voor u ligt het Veiligheidsbeleid 2020-2022 voor de gemeente Vijfheerenlanden. Hierin staat beschreven hoe we er op het gebied van openbare orde en veiligheid voor staan en waar we de komende tijd met voorrang aan willen werken om onze gemeente nog veiliger te maken.

Onze inwoners willen zich prettig en vooral veilig voelen in Vijfheerenlanden. Het is belangrijk om te kunnen wonen, werken en recreëren in een omgeving die leefbaar en veilig is. De lokale overheid wil dit samen met maatschappelijke partners, bedrijven en de inwoners zelf bereiken.

Er is veel veranderd op het gebied van veiligheid. De traditionele criminaliteit zoals woninginbraken, geweldsdelicten en fietsendiefstal laat een dalende trend zien. Maar de wereld verandert. Daarin moeten wij mee. Daarom ziet u in dit plan veel aandacht voor zaken als ondermijning en digitale veiligheid. Want juist daar liggen de uitdagingen van vandaag en morgen. De gemeente als geheel en ik als burgemeester willen extra inzet plegen om deze (nieuwe) vormen van criminaliteit te bestrijden. Gemeente, politie en openbaar ministerie werken hier goed in samen. Toch is de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen onontbeerlijk. We zullen het met elkaar moeten doen.

Daarnaast wil de gemeente ook versterkt aandacht geven aan de verkeersveiligheid. Ook hier hebben we allemaal een verantwoordelijkheid.

De betrokkenheid moet dus worden geoptimaliseerd. Als iedereen binnen zijn of haar mogelijkheden bedraagt aan een veiligere omgeving helpt dat enorm.

Daarom werken we in Vijfheerenlanden samen aan veiligheid!

S. (Sjors) Fröhlich
Burgemeester gemeente Vijfheerenlanden

Samenvatting

1. Inleiding

Veiligheid is één van de belangrijkste basisvoorwaarden om te kunnen leven. Samen met andere veiligheidspartners zoals de politie, het Openbaar Ministerie en (jeugd)zorginstellingen is de gemeente verantwoordelijk voor een goed Integraal Veiligheidsbeleid. Zij heeft daar ook de regie op. Ook inwoners en ondernemers zijn belangrijke partners op het gebied van veiligheid. Dit vergt veel coördinatie zowel binnen de eigen gemeentelijke organisatie als daarbuiten met andere organisaties en instellingen. Daarom is het van belang om een Integraal Veiligheidsbeleid (hierna genoemd het IVB) op te stellen waarin prioriteiten worden vastgelegd. Om het veiligheidsbeleid actueel te houden wordt dit plan in ieder geval één keer in de vier jaar opgesteld. We sluiten hiermee aan op de regio Midden-Nederland en de regionale veiligheidsstrategie.

1.1 Het doel

De gemeente heeft de regierol op het lokaal veiligheidsbeleid. Om dit goed te kunnen invullen maken we een IVB. Door middel van dit plan zorgen we voor een goede afstemming met lokale veiligheidspartners, stellen we prioriteiten, maken we beleidskaders en formuleren we meetbare doelen. Op basis hiervan wordt er jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Hiermee dragen wij bij aan een leefbare en veilige gemeente Vijfheerenlanden waar we samen werken aan veiligheid.

1.2 De visie

De visie van de gemeente Vijfheerenlanden is een gemeente waarin mensen zich veilig voelen en de criminaliteitscijfers afnemen. In de gemeente Vijfheerenlanden hebben inwoners vertrouwen in elkaar, in de gemeente en in de politie. Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor de veiligheid van zichzelf, die van anderen en die van de omgeving. Veiligheid maken we immers samen. Binnen deze visie is een goede samenwerking tussen het veiligheidsdomein en het sociaal domein belangrijk om door middel van preventie de veiligheid te waarborgen.

1.3 Totstandkoming

Het IVB is tot stand gekomen in samenwerking met de veiligheidspartners en inwoners. Daarnaast is er gebruik gemaakt van objectieve gegevens van de politie en subjectieve gegevens zoals de resultaten van de burgerpanelenquête 2019.

1.3.1 Opstartfase

De eerste stap in het opstellen van het IVB is het evalueren van de gestelde doelen in de IVB's van de vorige drie gemeenten respectievelijk: IVB Leerdam 2016-2020, IVB Vianen 2015-2018 en IVB Zederik 2017-2020. Daarnaast is er gekeken naar de veiligheidssituatie op regionaal en landelijk niveau. De hieruit verkregen informatie is opgenomen in de veiligheidsanalyse.

1.3.2 Veiligheidsanalyse

In de veiligheidsanalyse is zoveel mogelijk informatie opgehaald bij de veiligheidspartners over veiligheid in de gemeente. Het is de belangrijkste stap bij het opstellen van het IVB. Daarnaast worden de veiligheidstrends geanalyseerd en is er samen met de politie duiding gegeven aan de criminaliteitscijfers. Wat opvalt, is dat er nationaal, regionaal en lokaal volop aandacht wordt besteed aan de verschuiving van criminaliteit. Cyber- en ondermijnende criminaliteit zijn twee belangrijke thema's. In hoofdstuk 3 worden deze trends verder besproken.

Door het ontstaan van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden en de overgang naar een andere politie-regio is het lastig om een goede vergelijking te maken met voorgaande jaren.

Naast objectieve informatie is de veiligheidsbeleving van de burgers belangrijk om mee te nemen in het IVB, aangezien de burgers precies weten wat er in hun wijk of buurt speelt. De veiligheidsgevoelens worden tweejaarlijks gemeten door middel van een burgerpeiling (Veiligheidsmonitor). De burgerpeiling is een vragenlijst om het welzijn en de betrokkenheid van burgers te meten.

Voor dit IVB is er een extra digitale veiligheidsenquête onder de inwoners gehouden (burgerpanel). De belangrijkste conclusies hiervan staan benoemd in hoofdstuk 4.2.

1.3.3. Het bepalen van prioriteiten

Op basis van de veiligheidsanalyse hebben wij onder andere in samenwerking met de veiligheidspartners en inwoners de prioriteiten van dit Integraal Veiligheidsbeleid bepaald. Dit is gedaan doormiddel van een interactieve bijeenkomst met onder andere de volgende externe professionals: het CCV, politie, brandweer, woningcorporaties, buurttoezicht, jongerenwerk en ondernemersverenigingen.

1.4 Jaaruitvoeringsplan

Op basis van dit IVB volgt jaarlijks een uitvoeringsplan (UP) waarin de doelen en prioriteiten worden uitgewerkt in concrete acties. Per prioriteit wordt er aangegeven wie wanneer welke acties onderneemt. Dit uitvoeringsplan is leidend, maar dient ook ruimte te bieden voor nieuwe ontwikkelingen en omstandigheden. Zo kunnen niet geprioriteerde thema's opduiken waar ook actie op ondernomen moet worden. Elk jaar wordt dit geëvalueerd en op basis hiervan wordt het uitvoeringsplan van het volgende jaar vastgesteld. Het uitvoeringsplan draagt bij aan een meer integrale en samenhangende aanpak.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 komen de uitgangspunten op nationaal, regionaal en lokaal niveau aan de orde. Hoofdstuk 3 geeft de trends en ontwikkelingen op veiligheidsgebied weer. In hoofdstuk 4 wordt de objectieve en een subjectieve veiligheidsanalyse weergegeven en wordt beschreven welke thema's prioriteit hebben. In hoofdstuk 5 worden de gestelde prioriteiten beschreven voor de beleidsperiode 2020- 2022. In hoofdstuk 6 staan de overige veiligheidsthema's. Als laatste worden in hoofdstuk 7 de kaders voor de uitvoeringsplannen en evaluatiepunten beschreven.

2. Strategisch kader en uitgangspunten

2.1 Aangrenzend beleid

Ons veiligheidsbeleid hangt nauw samen met andere beleidsterreinen. Om die integraliteit te bereiken, werken wij permanent samen met onze veiligheidspartners. Aangrenzend beleid is:

- Gemeente Vijfheerenlanden 2019- 2022: Coalitieakkoord "sterk in verscheidenheid"
- Bureau Regionale Veiligheidsstrategie: Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2019- 2022
- Veiligheidsagenda van het Rijk (2019 – 2022)
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan i.o.
- Sociaal Maatschappelijke Agenda 2021 (integraal beleid Sociaal Domein) – raad juli 2020
- Beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht
- Handhavingsbeleid
- Visie Regionaal Informatie Expertise Centrum Midden-Nederland
- BIBOB Beleid
- Beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht 2020-2023

2.2 Nationaal

Het IVB sluit aan op het beleid op nationaal niveau. In de Veiligheidsagenda 2019-2022 van het Ministerie van Veiligheid en Justitie staan de volgende prioriteiten:

- Bestrijding terrorisme en extremisme;
- High Impact Crimes en mobiel banditisme;
- Kindermishandeling en huiselijk geweld;
- Personen met verward gedrag;
- Lokaal en landelijk gezag.

2.3 Regionaal

Het IVB sluit zoveel mogelijk aan op de eerder gestelde prioriteiten in de Regionale Veiligheidsstrategie Midden Nederland. Dit betreft de volgende prioriteiten:

- Georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
- Effectieve verbinding van veiligheid en zorg;
- Cyberveiligheid;
- Lokale prioriteiten.

2.4 Lokaal

Wij voeren ons lokale beleid uit op basis van de volgende uitgangspunten:

- De aanpak van onveiligheid gebeurt integraal
- Bewoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen hebben een eigen verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid, maar moeten bij complexe veiligheidsvraagstukken kunnen rekenen op de overheid;
- Partners hebben onderling een transparante communicatie en een heldere informatie uitwisseling;
- We werken kern- en persoonsgericht;
- Bij de aanpak van de veiligheidsthema's wordt op alle onderdelen van de veiligheidsketen actie ondernomen.

- Wij sluiten met het veiligheidsbeleid aan op de wens van de burgers en gaan het gesprek met de inwoners aan over hun veiligheidsbeleving.

2.5 Partners

Binnen de gemeentelijke organisatie dragen bijna alle afdelingen bij aan veiligheid. Hieronder noemen we onze meest strategische externe partners, te beginnen met de belangrijkste: onze inwoners. Daarnaast kennen wij nog vele andere partijen binnen het veiligheidsdomein.

- Inwoners;
- Ondernemers;
- Religieuze instellingen zoals kerken en moskeeën;
- Politie;
- Openbaar Ministerie;
- Maatschappelijke organisaties/zorgpartners;
- Veiligheidshuis Midden Nederland;
- Woningbouwverenigingen Lekstede Wonen, Kleurrijk Wonen en Fien Wonen;
- Jongerenwerk St. Jeugdpunt en St. Jeugd- en Jongerenwerk MH;
- Jeugdzorg;
- Veilig thuis;
- Veiligheidsregio Utrecht;
- Bureau HALT;
- Onderwijsinstellingen;
- Samenwerkingsverbanden Regionale Veiligheidsstrategie en Regionaal Expertise en Informatie Centrum Midden-Nederland (RIEC);
- Stichting Elk Welzijn en Welzijn Vianen;
- Bureau Regionale Veiligheidsstrategie (RVS).

Naast de externe partners is veiligheid ook een verantwoordelijkheid van alle onderdelen van de gemeentelijke organisatie. Veiligheid komt immers voor op bijna alle beleidsterreinen.

3. Trends en ontwikkelingen

Onderstaande opvattingen en standpunten komen o.a. uit het document: Inventarisatie Veiligheidstrends van het Bureau Regionale Veiligheidsstrategie, Veiligheidscoalitie Midden-Nederland.

In deze trendinventarisatie worden in willekeurige volgorde de belangrijkste veiligheidstrends bij elkaar gebracht die in diverse trendrapportages (van Wetenschap en Overheid) zijn weergegeven. Ze beschrijven de ontwikkelingen die naar verwachting de komende jaren grote impact hebben op de openbare orde en veiligheid in Nederland en mogelijk ook in Midden-Nederland. We maken hierbij een onderscheid tussen de trends met directe impact op veiligheid en de meer maatschappelijke en organisatorische trends.

3.1 Toename digitale dreiging

Door alle trendwatchers wordt gewezen op de transformatie van onze samenleving als gevolg van voortgaande digitalisering. Het raakt overheden, bedrijven, kennisinstellingen en burgers. Het verandert onze gemeentelijke producten en diensten, het biedt kansen voor innovatieve samenwerking met partners en vraagt aandacht voor onze digitale veiligheid. Traditionele vormen van criminaliteit raken steeds meer verweven met digitale criminaliteit. Voorbeelden hiervan zijn digitale fraude, hacken, illegaal downloaden, aanbieden van illegale prostitutie via internet, digitaal pesten en ransomware. Ook een deel van ondermijning vindt digitaal plaats zoals het darkweb om wapens en drugs te verhandelen, of bitcoins als crimineel betaalmiddel. De maatschappelijke weerbaarheid blijft achter bij de groeiende dreiging van digitale criminaliteit. Volgens deskundigen wordt de cybercriminaliteit qua omvang – maar met een veel grotere impact – de fietsendiefstal van de toekomst.

3.2 Groei georganiseerde ondermijnende criminaliteit

De ondermijnende, ontwrichtende effecten van sommige vormen van georganiseerde criminaliteit zijn moeilijk te overschatten, vooral wanneer de criminaliteit zich innestelt in de woonwijken en daar zichtbaar wordt (Nationaal Dreigingsbeeld 2017, Strategie-update politie (2017) Sluipend gif (2018)). De verwachting is dat dit de komende jaren zal toenemen. Dit als gevolg van het voortduren van crises aan de randen van Europa als bron van mensensmokkel, het toenemende gebruik van digitale technologie door criminele groepen en een alsmaar groeiende vraag naar zaken als drugs, wapens en witwassen in de EU.

Op basis van het regionale ondermijningsbeeld van de politie en diverse lokale ondermijningsbeelden blijkt dat in Midden-Nederland drugs de grootste en meest ingrijpende problematiek is. Met de term 'drugs' worden alle vormen aangeduid: hennep, cocaïne, heroïne en de aanwezigheid van synthetische drugshandel. Op de grote ondermijnings thema's hebben er de laatste jaren geen grote verschuivingen plaatsgevonden. Wel is er een professionaliseringsslag (de criminelen hebben de beste middelen ter beschikking en ze weten de mazen in de wet te vinden). Ook de flexibilisering is opvallend (waar geld te verdienen is, stappen ze in).

Het verdienmodel in de drugs is ongekend. Criminelen maken gebruik van kwetsbare locaties, branches en bedrijfstypen; met name: bedrijven- en industrieterreinen, het buitengebied, de horeca en auto(verhuur)branche, maar ook makelaars en notarissen spelen een rol in de ondermijnende criminaliteit. Wat hierbij opvalt is dat de overheid moeite heeft om als één overheid op te treden, waardoor criminelen gebruik kunnen maken van structuren in de bovenwereld.

3.3 Daling traditionele criminaliteit

De afgelopen jaren is de geregistreerde criminaliteit in Midden-Nederland gedaald van 120.619 registraties in 2012 naar 94.266 in 2019. Hierbinnen zien we de diverse misdrijfcategorieën afnemen, waaronder zeker ook de meer ingrijpende misdrijven als woninginbraken, geweldsdelicten, straatroof en overvallen. De "Trendnotitie VenJ & steden" (2016) relateert de daling van criminaliteit aan demografische ontwikkelingen. Door de ontgroening (minder jeugd en jongeren) en de dubbele vergrijzing (meer ouderen die langer leven) zal er sprake zijn van een structurele daling van de criminaliteit. Wel worden ouderen in toenemende mate zichtbaar als een kwetsbare bevolkingsgroep voor bepaalde vormen van criminaliteit. Het gaat dan niet alleen om babbeltrucs e.d., maar ook om uitbuiting en mishandeling van ouderen, o.a. door mantelzorgers. Geweldsdelicten als mishandeling en bedreiging hebben vaak betrekking op uitgaansgeweld, drugshandel of vinden plaats binnen de relationele sfeer. Huiselijk geweld blijft een wijdverbreid probleem ondanks dat de exacte omvang hiervan moeilijk is vast te stellen.

3.4 Dreiging terrorisme door islamitisch extremisme

Clingendael e.a. spreken de verwachting uit dat de dreiging van terrorisme de komende jaren onverminderd hoog blijft. De grootste terroristische dreiging voor Nederland blijft de jihadistische dreiging, bijvoorbeeld door Islamitische Staat of soortgelijke organisaties, in de vorm van aanslagen van door hen geregisseerde, gestimuleerde of geïnspireerde personen. Het dreigingsniveau is door de NCTV in december 2019 wel afgeschaald van substantieel naar aanzienlijk. Dat betekent dat een aanslag in Nederland nog steeds voorstelbaar is,.

3.5 Groei sociale tegenstellingen in de samenleving

Diverse trendrapportages wijzen op een groei van de sociale tegenstellingen in de samenleving. Het Nationaal Veiligheidsprofiel 2016 benoemt de dreiging die uitgaat van polarisatie en extremisme, zoals bijvoorbeeld spanningen tussen links en rechts. Gewezen wordt op een al langer bestaand gevoel van onvrede over integratie van minderheden, de jihadistische dreiging en de kwaliteit van de Europese samenwerking en de Haagse politiek. De grote instroom van asielzoekers in 2015, liet voor velen zien dat de politiek en de Europese samenwerking tekort schoten en werden zorgen over jihadistisch terrorisme en integratieproblematiek concreet. Voor anderen werden juist zorgen over de toename van anti-islamsentimenten of xenofobie concreet. Menigeen kreeg het gevoel niet langer gewenst te zijn in de Nederlandse samenleving.

De toenemende afstand tussen bevolkingsgroepen is in het kader van mogelijke openbare ordeverstoringen verontrustend. Zo werden er rondom thema's als de vluchtelingenopvang en Zwarte Piet de afgelopen jaren diverse stevige debatten gevoerd. Sluimerende sociale spanningen kunnen bij een incident ook tot ontbranding komen. En het kan leiden tot afname van vertrouwen in instanties of overheid, en op langere termijn tot disfunctioneren van het politieke en maatschappelijke systeem.

3.6 Maatschappelijke/ organisatorische ontwikkelingen

Naast de hierboven genoemde duidelijke veiligheidstrends zijn ook een aantal minder zichtbare trends (maatschappelijk en organisatorisch) te ontwaren met invloed op de veiligheidsvraagstukken van de komende jaren. We noemen in dit verband:

- Veranderende rol van de burger: de zelfstandige, goed opgeleide en goed geïnformeerde burger wil en kan op allerlei manieren meedenken, meebeslissen, mee-uitvoeren met de overheid. Dit leidt tot vormen van participatie op het veiligheidsgebied, zoals buurtpreventie, toezicht, meedoen aan zoekacties naar slachtoffers en digitaal opsporen van criminaliteit.
- Veranderende rol van de overheid: Ook de overheid wil graag burgers en buurten meer betrekken bij de aanpak van onveiligheidsproblemen (doe-democratie). In deze ontwikkeling past ook de terugtrekkende overheid en overdracht van taken naar een decentraal niveau en meer bestuurlijke

mogelijkheden om overlast aan te pakken. Dit heeft invloed op handhaving en mogelijk zelfs rechtsgelijkheid. Dit heeft een relatie met discussies over financiering en keuzes in schaarse middelen. Tegelijkertijd vervult de overheid nog steeds een centrale rol in de aanpak van onveiligheid;

- Meer integrale samenwerking/ ketensamenwerking: in de aanpak van gezamenlijke veiligheids-thema's als ondermijning, contraterrorisme (o.a. met uitgebreide preparatieve maatregelen) en persoonsgerichte aanpakken wordt meer en meer samengewerkt. Gemeentelijke, regionale en landelijke partijen hebben invloed op de lokale veiligheid. Enerzijds is er het besef dat er niet één partij is met de sleutel in handen, anderzijds is er steeds meer de wens om als één overheid te functioneren (i.c.m. aandacht voor verhouding tussen straf- en bestuursrecht) en waar mogelijk ook private partijen te betrekken (bijvoorbeeld verzekeraars, brancheverenigingen). Dit laatste brengt diverse uitdagingen op het vlak van informatiedeling met zich mee.
- Toename van (sport)evenementen: Het aantal evenementen neemt toe als ook de bezoekersaantallen van (middel)grote evenementen. Drank- en drugsgebruik onder bezoekers in combinatie met de grote bezoekersaantallen, o.a. bij dancefeesten levert een extra risico voor de openbare orde op. Daarnaast bestaat de behoefte bij bestuur en maatschappij om risico's bij een evenement steeds meer uit te sluiten (van relatief eenvoudige verkeersveiligheid tot mogelijke terrorismedreiging).
- Smart society, smart city en big data: een kluwen van informatiesystemen beheerst in toenemende mate de (lokale en landelijke) infrastructuur. De datasystemen kunnen voor veel doeleinden gebruikt worden. De gevolgen van deze ontwikkelingen kunnen niet gekend worden. Ze hebben mogelijk invloed op vormen van criminaliteit (zoals digitale fraude en oplichting), maar ook op opsporing.
- Krimp op de arbeidsmarkt. Goed opgeleide vakmedewerkers worden schaars. Nu al merken bijvoorbeeld politie en Openbaar Ministerie dat het niet eenvoudig is de juiste mensen met specifieke specialistische kennis binnen te halen.
- Meer aandacht voor ontwikkelingen als: gebruik van zware wapens, integriteit bestuur en bedrijfsleven, de overheid als slachtoffer (fraude), omgaan met spijtoptanten en getuigen, toename van aandacht voor verkeer als gevolg van een landelijke stijging van het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden. Deze ontwikkelingen horen tot de meer inhoudelijke punten en worden bijvoorbeeld door landelijke partijen uit het veiligheidsdomein benoemd als speerpunten. De lokale impact is op dit moment echter nog niet te overzien.

Deze trends worden in de komende jaren gevolgd. Mogelijk leiden ze tot tussentijdse bijstelling van prioriteiten en doelen.

4. Veiligheidsanalyse

Aan de analyse van onze veiligheidssituatie ligt objectieve en subjectieve informatie ten grondslag.

4.1. Objectief

Objectieve veiligheid heeft betrekking op geregistreeerde cijfers. Het gaat over de kans die mensen lopen om slachtoffer te worden van enigerlei vorm van criminaliteit en feitelijk slachtofferschap. De cijfers die in dit hoofdstuk worden gebruikt zijn gebaseerd op de criminaliteitscijfers van de jaren 2015 tot en met 2018.

4.1.1 High Impact Crimes Woninginbraken

In de afgelopen jaren zien we dat het aantal woninginbraken afneemt. In de regio Midden Nederland daalde het aantal woninginbraken het afgelopen jaar met 15%. Het aantal woninginbraken daalt nog steeds, maar minder hard dan voorheen. Deze daling is geen reden om de aandacht te laten verslappen. De impact van woninginbraak op slachtoffers is enorm.

Jaar	Leerdam	Zederik	Vianen	Totaal
2015	47	30	47	124
2018	48	17	34	99
Daling/stijging	(+2%)	(-43%)	(-27%)	(-20%)

Cijfers afkomstig uit de politieoverzichten

Geweld

De volgende typen geweld worden onderscheiden: zedendelicten, openlijk geweld tegen een persoon, bedreiging, mishandeling, straatroof, overval en huiselijk geweld. In de periode 2015-2018 is het totaal

aantal geweldsmisdrijven met 9% afgenomen. Bedreiging, mishandeling en huiselijk geweld zijn de meest voorkomende geweldsmisdrijven.

Jaar	Bedreiging	Mishandeling	Huiselijk geweld
2015	44	82	39
2018	57	71	33
Daling/stijging	(+13%)	(-13%)	(-15%)

Cijfers afkomstig uit de politieoverzichten

Sinds 2015 daalt het aantal geweldsdelicten. Bedreiging is het enige geweldsdelict dat stijgt. Regionaal is het totaal aantal geweldsdelicten het afgelopen jaar met 1% afgenomen. Bij gemeenten in deze regio laten vooral de grotere gemeenten een forse daling zien. De kleine tot middelgrote gemeenten, zoals de gemeente Vijfheerenlanden, laten een minimale daling tot een minimale stijging zien.

4.1.2 Overlastgevende jongeren

In de periode 2015-2018 is het aantal meldingen overlastgevende jongeren met 36% gedaald. Regionaal nam het aantal meldingen overlastgevende jongeren ook af met 20%.

Overlastgevende jongeren

Jaar	Leerdam	Zederik	Vianen	Totaal
2015	238	38	120	394
2018	167	22	63	252
Daling/stijging	(-30%)	(-42%)	(-48%)	(-36%)

Cijfers afkomstig uit de politieoverzichten

4.1.3 Veel voorkomende criminaliteit

Veel voorkomende criminaliteit omvat autokraken, fietsendiefstallen, vernielingen, zakkenrollen, winkeldiefstal en inbraken in bedrijfspanden. Deze criminaliteitsvormen komen ook in de gemeente Vijfheerenlanden voor. Deze vormen van criminaliteit zijn de afgelopen jaren sterk gedaald:

Misdrijven

	2016	2017	2018	2019	Daling/stijging
Autokraak	265	192	211	155	-27%
Snor,brom, Fietsdiefstal	149	127	89	56	-37%
Vernielingen	250	210	208	202	-3%
Zakkenrollen	16	17	8	7	-13%
Winkeldiefstal	33	37	21	26	+24%
Inbraak/diefstal bedrijf en instellingen	63	37	39	43	+10%

Cijfers afkomstig uit de Veiligheidsbeeld 2019

4.2 Subjectief

Naast de objectieve criminaliteitscijfers is het belangrijk om een beeld te hebben van de veiligheidsbeleving door inwoners. In welke mate voelen zij zich veilig en in welke mate kunnen wij als veiligheidspartner het gevoel van veiligheid vergroten? Om antwoord te krijgen op deze vraag is er in de zomer van 2019 een online enquête gehouden onder het inwonerspanel.

4.2.1 De enquête

Het externe bureau DUO Market Research heeft in opdracht van gemeente Vijfheerenlanden een online enquête opgesteld en verspreid onder de leden van het inwonerspanel. In het onderzoek stonden de thema's veiligheid en overlast centraal: Hoe veilig vinden inwoners het in hun buurt? En welke overlast ervaren ze?

De leden van het panel ontvingen een e-mail waarmee ze zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het online onderzoek. Elk lid van het inwonerspanel kon slechts één keer de enquête invullen. In totaal hebben 933 van de 1602 panelleden deel genomen aan de enquête, dit is een percentage van 58%.

De vragen in de enquête waren verdeeld over 4 thema's:

1. Overlast in eigen buurt
2. Overlast van buren en/of andere personen
3. Buurtbemiddeling en buurt WhatsApp-groep
4. Criminaliteit en onveiligheid

4.2.2 Uitkomsten veiligheidsenquête

In de enquête is onder meer de vraag gesteld een rapportcijfer te geven over de veiligheid in de eigen buurt. Het gemiddelde op deze vraag kwam uit op maar liefst een 8.1, waarbij vrijwel geen enkele inwoner een onvoldoende heeft gegeven voor de veiligheid in de eigen buurt. Ondanks het relatieve hoge cijfer voor de veiligheid, is het percentage mensen wat toch aangeeft in de afgelopen 12 maanden overlast te ervaren helaas minder positief. Door middel van dit beleid en het Integraal uitvoeringsplan wat opgesteld gaat worden, willen we blijven investeren in de mate van veiligheid en het terugdringen van het overlastniveau.

De ervaren overlast ligt op verschillende gebieden. De meest voorkomende uitkomsten zijn uitgekozen voor het Integraal Veiligheidsbeleid en deze worden hieronder weergegeven:

	Sociale overlast	Fysieke overlast	Criminaliteit
1.	Hondenpoep (65%)	Zwerfafval (63%)	Te hard rijden (78%)
2.	Agressie verkeer (45%)	Parkeerproblemen (60%)	Cybercrime (14%)
3.	Groepen jongeren (27%)	Vernielingen (26%)	Diefstal (8%)

Het uitgebreide overzicht van de enquête is te lezen in Bijlage II

4.2.3 Conclusie

Wat opvalt, is dat er zeer veel overlast wordt ervaren gerelateerd aan het verkeer. Parkeeroverlast, agressiviteit in het verkeer en te hard rijden scoren hoog. In de aanvullende toelichting wordt de gemeente en politie vooral gevraagd om handelend op te treden.

Het bevuilden van de woonomgeving leidt ook tot irritatie. Hondenpoep, zwerfafval zo ook het verwaarlozen van voortuinen wordt vaak genoemd. De plekken waar jongeren samenscholen, worden ook als afvalplekken ervaren.

Sociale overlast door buren en rondhangende jongeren is er wel, maar wordt minder vaak genoemd. Indien dit aan de orde is dan zorgt geluidsoverlast hierbij vaak voor overlast.

Vernielingen en bekladdingen worden ook minder vaak genoemd maar zijn er wel. Gezien het percentage moet hier een behoorlijk schadebedrag mee gepaard gaan.

Overlast door de horeca wordt alleen genoemd door inwoners die in het centrum van Leerdam en Vianen wonen. Buiten deze steden is er weinig tot geen sprake van horeca-gerelateerde overlast.

De vormen van criminaliteit waar men mee te maken had, corresponderen met het criminaliteitsbeeld van het afgelopen jaar. Oplichting via internet steekt hier boven uit. Veel vormen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit zijn onzichtbaar voor inwoners.

5. Prioriteiten

We moeten ervoor kiezen onze gelimiteerde capaciteit en financiële middelen doeltreffend en doelmatig in te zetten en prioriteiten te stellen. Aan de hand van de uitkomsten van de interactieve bijeenkomst, de vragenlijst van het inwonerspanel, de veiligheidsmonitor, de lokale en regionale doelstellingen en de criminaliteitscijfers van de gemeente Vijfheerenlanden, zijn vijf geprioriteerde thema's bepaald. Dit zijn de thema's waar inwoners veel belang aan hechten en waar de sociale impact zeer hoog kan zijn. Op deze 5 prioriteiten wordt extra ingezet naast de aandacht voor de andere thema's.

De focus van ons Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2022 ligt op de onderstaande thema's:

- **Woninginbraken en geweld ('high impact crimes')**
- **Zorg en Veiligheid (en overlastgevende jongeren)**

- **Georganiseerde ondermijnende criminaliteit**
- **Verkeersveiligheid**
- **Cybercriminaliteit**

Mochten er zich naast deze thema's andere ontwikkelingen voordoen, dan biedt het beleid ruimte om in te kunnen spelen hierop.

Woninginbraken en geweld

Inbraak is het illegaal openbreken van een gebouw of een object om dit binnen te gaan.

Zorg en Veiligheid (en overlastgevende jongeren)

De samenwerking tussen Zorg en Veiligheid moet worden uitgebouwd. Het optrekken in groepen behoort tot het proces van opgroeien en volwassen worden. De meeste groepen zorgen niet voor problemen, maar soms een deel wel.

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit is misdaad die maatschappelijke structuren of het vertrouwen daarin schaadt.

Verkeersveiligheid

de risico's als gevolg van de beweging van Verkeersdeelnemers.

Cybercrime

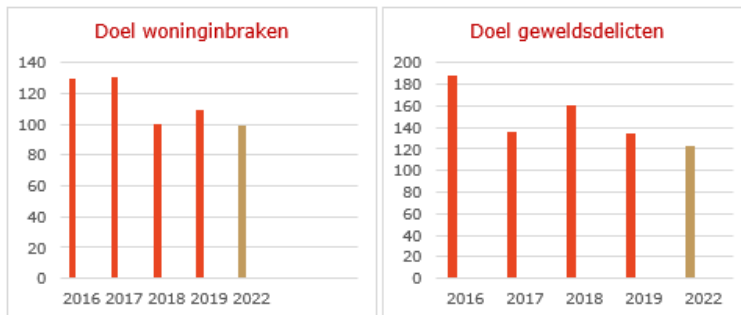
is criminaliteit met ICT als middel en als doelwit. Bij cybercrime kan worden gedacht aan het hacken van computers, om op deze manier in bezit te komen van bepaalde (gevoelige) data.

5.1 Woninginbraken en geweld (High Impact Crimes)

High Impact Crimes zijn delicten die een grote impact hebben op slachtoffers en hun omgeving en het veiligheidsgevoel. Deze delicten komen ook in de gemeente Vijfheerenlanden voor. Het gaat hierbij onder andere om: woninginbraak, straatroof, overvallen en geweld tegen personen. Uit politiecijfers en de veiligheidsenquête 2019, zoals beschreven in de veiligheidsanalyse, blijkt dat deze vormen van criminaliteit extra aandacht nodig blijven hebben. Ook landelijk en regionaal hebben high impact crimes hoge prioriteit.

Doel:

Het aantal woninginbraken is in 2022 ten opzichte van 2019 gedaald met 10% én het aantal geweldsdelicten is met 10% gedaald.

Cijfers afkomstig uit Veiligheidsbeeld, zie bijlage I

Hoe willen we dit bereiken?

- We proberen recidive te voorkomen door middel van persoonsgerichte aanpak.
- We willen een gebiedsgerichte aanpak en inzet op preventie. Preventie is een sleutel tot het verder terugbrengen van het aantal high impact crimes. Hiervoor is een nauwe samenwerking tussen overheid, politie en private partijen nodig.
- We willen de kans op slachtofferschap verkleinen door onze inwoners actief te betrekken en hen bewust maken wat zij zelf kunnen ondernemen.
- We gaan vooral in de wijken en buurten aan de slag met het hoogste inbraakrisico.
- We willen de cruciale rol van burgerparticipatie, waaronder WhatsApp-groepen en Burgernet, in de buurten blijven promoten. Bewoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het creëren van een veilige leefomgeving. We nemen deze verantwoordelijkheid niet over, maar ondersteunen waar nodig.

5.2 Zorg en Veiligheid (en overlastgevende jongeren)

Veiligheid en de zorg (sociaal domein) raken elkaar steeds meer. Bij de aanpak en preventie van onveiligheid is het sociaal domein vaak ook integraal samenwerkingspartner van de gemeente, politie en Openbaar Ministerie. De gemeente heeft een grotere en verantwoordelijke rol gekregen in het zorgdomein. Hieronder staan de onderwerpen die voorkomen binnen het thema zorg en veiligheid beschreven.

Samenwerken zorg en veiligheid

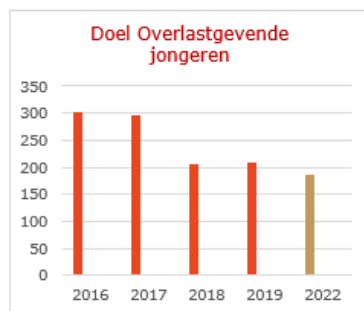
Wij zien het als onze taak om ervoor te zorgen dat de samenwerking tussen zorg – en veiligheidsprofessionals (bijvoorbeeld met de sociale teams, jongerenwerk, de buurtteams, GGZ, jeugdhulp, schuldhulpverlening, de politie, het Veiligheidshuis Utrecht) intensiever en beter wordt. De komende vier jaar moet deze synergie van zorg en veiligheid verder worden uitgebouwd. We willen dat professionals elkaar versterken in het dagelijkse werk.

Overlastgevende jongeren

De aanpak van overlastgevende jongeren en heeft de afgelopen jaren hoog op de veiligheidsagenda gestaan. Op basis van de uitkomsten van de veiligheidsanalyse en de inwonersenquête blijft de aanpak van overlastgevende jongeren een prioriteit in ons veiligheidsbeleid. Gebleken is dat het aantal meldingen overlastgevende jongeren in de afgelopen periode fors is gedaald. Desondanks willen we nog verder inzetten op het terugdringen van overlastsituaties omdat dit grote invloed kan hebben op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel in de buurt.

Doel:

Het aantal meldingen overlastgevende jongeren is in 2022 ten opzichte van 2019 gedaald met 10%.

Cijfers afkomstig uit Veiligheidsbeeld, zie bijlage 1

Hoe willen we dit bereiken?

- Wij zetten in op wederzijds begrip tussen inwoners en jongeren wanneer dat begrip er niet meer is.
- We werken actief met jongeren en proberen zoveel mogelijk contact met ze te maken.
- We gaan in gesprek over het overmatig gebruik van genotsmiddelen- en mediagebruik.
- We blijven investeren in de mogelijkheden voor extra voorzieningen voor de jongeren in de gemeente.
- Inzet van Jeugd- en Jongerenwerk als preventiemiddel om overlast te voorkomen.
- Persoonsgerichte aanpak op jeugdige daders van High Impact Crimes en veelplegers.
- Samenwerking met het Sociaal Team bij complexe problematiek binnen gezinnen
- We willen inzetten op het bieden van handelingsperspectief aan de inwoners voor het omgaan met overlastgevende jongeren.

Persoonsgerichte aanpak

Een persoonsgerichte aanpak (PGA) is een integrale aanpak die zich richt op een persoon (dader) en op zijn of haar (gezins)systeem met een combinatie van straf, zorg, en overige interventies. In de lokale PGA werken we samen met de politie, Openbaar Ministerie, GGZ, Sociale Dienst, CJG, Sociaal Team, woningcorporatie en buurtbemiddeling. Het doel van de persoonsgerichte aanpak is het verhinderen dat de persoon in kwestie (opnieuw) een strafbaar feit pleegt of ernstige overlast veroorzaakt.

Top-X

Als de personen die in de lokale PGA worden besproken in meerdere gemeenten overlast of criminele delicten plegen, melden wij hen aan bij het Veiligheidshuis Regio Utrecht. Ook wanneer de criminele delicten of overlast dermate ernstig zijn, melden wij hen aan. Het veiligheidshuis is een regionaal samenwerkingsverband van justitiële organisaties, zorgorganisaties en gemeenten. Het veiligheidshuis faciliteert de gezamenlijke persoonsgerichte aanpak van individuele overlastplegers en veroorzakers van criminaliteit. Deze personen kunnen op maat aangepakt worden met een combinatie van straf-

civiel en bestuursrechtelijke instrumenten, preventie, zorg en hulpverlening. Het uiteindelijke doel van de PGA en Top-X is recidive voorkomen en daders resocialiseren.

Personen met verward gedrag

Personen met verward gedrag zijn mensen waarbij sprake is van een al dan niet tijdelijk verstoord oordeelsvermogen, bijvoorbeeld wegens psychische en/of verslavingsproblemen en die hierdoor gedrag vertonen waarmee zij zichzelf of anderen in gevaar brengen en/of een bedreiging vormen voor de openbare orde en veiligheid. Kenmerkend voor deze doelgroep zijn de verschillende problemen, het ontbreken van een hulpvraag en het mijden van zorg en veiligheidsrisico's. In de bijlage zijn de cijfers weergegeven van het aantal meldingen over de afgelopen jaren. We zien dat het aantal meldingen stijgt.

Nazorg ex-gedetineerden

De gemeente ondersteunt mensen die uit de gevangenis komen bij hun terugkeer in de samenleving. Het re-integratieplan wordt tijdens de detentie gemaakt en gestart. Dit gebeurt samen met de gedetineerde.

Radicalisering

De aanpak van radicalisering en gewelddadig jihadisme is één van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid. We hebben de afgelopen jaren een belangrijke rol in de preventieve en integrale aanpak van radicalisering gekregen. We kunnen bij uitstek deze preventieve rol vervullen, omdat we onze inwoners en gemeenschappen goed kennen. We hebben de mogelijkheid om zorgwekkende ontwikkelingen tijdig te signaleren en hierop te reageren. We werken samen met de partners uit het zorg- en veiligheidsdomein.

Huiselijk geweld en aanpak kindermishandeling (coalitieakkoord)

Het gaat om verborgen misdaad, zogenaamde 'hidden impact crime'. Er ligt een grote opgave bij gemeenten, het Rijk, partners en professionals om gezamenlijk verschil te maken. Om de aanpak een extra impuls te geven is het landelijke actie programma Geweld hoort nergens Thuis (2018-2021) vastgesteld. Dit wordt nader uitgewerkt in de nieuwe Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarbij houden we ook rekening met andere relevante actieplannen en initiatieven van het Rijk zoals bijvoorbeeld het platform Scheiden zonder schade.

LHBTI – emancipatie (motie gemeenteraad)

De gemeente zet zich actief in voor de veiligheid van LHBTI's. Ze bevordert dat de politie hiertoe een aanspreekpunt heeft en beschikt over expertise voor de aanpak van discriminatie. De gemeente stimuleert aangiftebereidheid, monitort de veiligheid van LHBTI's en bevordert een goede registratie van geweld en discriminatie tegen LHBTI's.

5.3 Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit is een relatief nieuw begrip binnen het veiligheidsdomein. Het werd in eerste instantie vooral gezien als georganiseerde misdaad, maar het is veelomvattender dan dat. Je kunt stellen dat ondermijnende criminaliteit bestaat uit alle vormen van criminaliteit die de integriteit van onze samenleving bedreigen. Wij hanteren de volgende definitie van Hoogewoning, van Dijk en Man uit 2010:

'Het verzwakken of misbruiken van de structuur van onze maatschappij, leidend tot een aantasting van haar fundamenten en/of van de legitimiteit van het stelsel dat haar beschermt.'

Het gaat om criminaliteit die de formele (rechtstaat) of informele (fatsoenlijke verhoudingen) grondslag van onze samenleving systematisch aantast. Voorbeelden zijn georganiseerde hennepcultuur, witwassen, mensenhandel en -smokkel, fraude, drugshandel, etc. Ondermijnende criminaliteit is niet altijd zichtbaar maar heeft wel zichtbare gevolgen voor de Nederlandse burger. Verloedering op straat, verwaarlozing van panden en afpersing leiden tot problemen in de maatschappij.

Bij ondermijnende criminaliteit is sprake van verwevenheid van de onder- en bovenwereld. Criminele ondernemers zijn vaak afhankelijk van allerlei voorzieningen in de bovenwereld. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om financiële dienstverleners die de criminele winsten witwassen. Maar ook legale structuren worden misbruikt voor illegale doeleinden. Het gaat hierbij om logistieke voorzieningen, infrastructuur, technische expertise en de overheid als vergunningverlener en subsidieverstrekker. In de verwevenheid die daardoor ontstaat tussen de onder- en bovenwereld, schuilt het ondermijnende karakter van de georganiseerde criminaliteit.

Doel:

In de periode 2020-2022 samen met onze partners investeren in het voorkomen en bestrijden van de onzichtbare criminaliteit die ons gezag ondermijnt en het vertrouwen van de samenleving in de autoriteiten aantast

Hoe willen we dit bereiken?

- Dit doen we door deze criminaliteit transparant en consequent aan te pakken.
- Criminele gelegenheidsstructuren tot een minimum te beperken;
- Onze partners, ondernemers en bewoners bewust te maken van en weerbaar te maken tegen deze vorm van criminaliteit.
- Het in 2019 geactualiseerde en geharmoniseerde Bibobbeleid verder effectief en efficiënt te implementeren (Bevordering Integriteitsbeoordelingen Openbaar Bestuur).

5.4 Verkeersveiligheid

Net zoals uit de voorgaande burgerpanels over veiligheid blijkt ook dit keer dat het thema verkeersveiligheid leeft onder de inwoners van Vijfheerenlanden. Vooral agressief en gevaarlijk verkeersgedrag door weggebruikers (hard rijden) worden als een probleem ervaren. Dat leidt tot irritatie bij de mede-weggebruikers.

Verkeersonveiligheid kan zowel subjectief als objectief worden ervaren. In het eerste geval blijkt de onveiligheid uit het feit dat er in het verleden ongevallen hebben plaatsgevonden. In dat laatste geval maakt men zich zorgen om de verkeersveiligheid zonder dat dit daadwerkelijk met statistieken is aan te tonen. Beide veroorzaken echter een gevoel van onveiligheid; de gemeente als wegbeheerder voelt zich verantwoordelijk om dit gevoel bij de weggebruiker weg te nemen. Onveilig rijgedrag vindt niet alleen plaats door het gemotoriseerde verkeer, maar feitelijk door alle weggebruikers.

Momenteel bevinden we ons, als jonge fusiegemeente, in een overgangsfase:

- We zijn druk bezig het beleid van de drie oude gemeenten, vastgelegd in drie afzonderlijke Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplannen (GVVP's) te harmoniseren in een gezamenlijk Mobiliteitsplan voor de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Verkeersveiligheid speelt hierin een belangrijke rol.
- Acties en campagnes op het gebied van verkeersveiligheid die door Leerdam en Zederik in regio AV-verband en door Vianen in provincie Utrecht-verband werden georganiseerd, zullen vanaf 1 januari 2020 alle onder Utrechtse vlag plaatsvinden.

Doel:

In de jaren 2020-2022 gaan wij een gezamenlijke visie ontwikkelen op de verkeersveiligheid, gaan wij verder met het nemen van fysieke maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid en gaan wij verkeersveiligheidsacties en -campagnes opnieuw organiseren.

Hoe willen we dit bereiken?

- Door het ontwikkelen van een Mobiliteitsplan waarvan verkeersveiligheid een wezenlijk onderdeel uitmaakt.
- Door het treffen van fysieke maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid. Deze maatregelen komen voort uit het uitvoeringsplan van het Mobiliteitsplan en uit verzoeken, wensen en klachten van bewoners.
- Door het opstellen van een verkeersveiligheidsplan dat kan worden uitgevoerd in samenwerking met de provincie Utrecht.
- Handhaving: het handhaven van de verkeersregels door in overleg tussen politie, OM en gemeente afspraken te maken over locaties, tijdstippen en doelgroepen van de handhavingsacties. Bij het toezicht en de handhaving op verkeer zijn we mede afhankelijk van de inspanningen van de politie.

5.5 Cybercriminaliteit

Cybercrime is een misdaad gepleegd met ICT, gericht op ICT. Dat kan een computer zijn, of een smartphone, een smartwatch of een tablet. Kortom alles waar een processor in zit. Het strafbare feit gebeurt via één van deze middelen.

Tegenwoordig kent de digitale wereld steeds meer mogelijkheden maar ook gevaren. Dit blijkt uit cijfers van het CBS waarin wordt aangegeven dat in 2018 maar liefst 8,5% van de internetgebruikers van 12 jaar of ouder slachtoffer zijn geweest van digitale criminaliteit. Dit komt neer op ruim 1,2 miljoen mensen waarvan jongeren het vaakst getroffen zijn. Omdat er een afname is te zien van reguliere criminaliteit en een toename van digitale criminaliteit is dit een belangrijke onderwerp in het integraal veiligheidsbeleid.

Bestrijden van cybercrime is bij uitstek een fenomeen waarbij diverse partijen een rol hebben om het criminele businessmodel te verstoren. Alleen door samen op te treden, ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden, is een effectieve aanpak van cybercrime mogelijk.

Vanuit het besef dat we te maken hebben met een groeiende dreiging, investeren we in het thema cyberveiligheid en zorgen we voor een integrale aanpak. Met publieke en private partners zetten we in op bewustwording, preventie en slachtofferschap. Door middel van de preventie moet de bewustwording namelijk worden vergroot en het slachtofferschap worden verkleind. Om dit effectief uit te voeren zal ingezet worden bij (mkb)bedrijven, jongeren en ouderen door middel van trainingen en informatiedeling. Inwoners moeten zich meer bewust worden van de gevaren die het digitale leven met zich meebrengt en hoe zij hier mee om kunnen gaan. Dit alles geldt ook voor onze eigen ambtelijk apparaat.

Doel:

In de periode 2020-2022 willen we meer zicht op de problematiek en ontwikkelen we innovatief handelingsperspectief.

Hoe willen dit bereiken?

- Door te investeren op de preventie en bewustwording bij zowel de inwoners/bedrijven als bij het ambtelijk apparaat en de maatschappelijke partners.
- Door samenwerking en kennisdeling.
- Door bestrijding van cybercrime.

6. Overige veiligheidsthema's

Naast de prioriteiten binnen het integraal veiligheidsbeleid zetten wij ook in op andere thema's. We houden de ontwikkelingen rond deze thema's nauwlettend in de gaten. Als deze thema's meer aandacht nodig hebben willen we dit mogelijk maken. Onderstaand overzicht is niet uitputtend .

6.1 Veilige buurten

De gemeente Vijfheerenlanden vindt het belangrijk dat er voor iedere inwoner ruimte is om te voorzien in de belangrijkste basisbehoeften (primaire en secundaire levensbehoeften¹) . Veiligheid is zo'n levensbehoefte. Ook willen we de gemeenschap versterken door te faciliteren in ontmoeten/sociale cohesie. Een veilige en leefbare woonomgeving stimuleert doorgaans het veiligheidsgevoel van de inwoner. Het voorkomen van criminaliteit en overlast in de woonomgeving is daarom belangrijk. Betrokkenheid en zelfredzaamheid van de burgers stimuleert een leefbare woonomgeving. Dit kan in ieder geval door een actieve rol aan te nemen in het signaleren en melden van onveiligheid. Door middel van buurtpreventie zoals Burgernet, WhatsAppgroepen en Buurtpreventieteams kunnen de bewoners elkaar en de politie helpen bij de aanpak van onveiligheid in de buurten. De gemeente Vijfheerenlanden moedigt deze burgerinitiatieven aan en ondersteunt waar mogelijk. We willen daarom de komende jaren blijven inzetten op het stimuleren en faciliteren van buurtpreventie-initiatieven in alle kernen.

Woonoverlast

Bij woonoverlast gaat het vooral om overlast tussen buurtbewoners onderling. Vormen van woonoverlast zijn: geluidsoverlast, vervuilde tuinen en woningen, uitwerpselen van dieren, drank en drugs en verloedering van de woonomgeving zoals zwerfafval. Deze overlastvormen kunnen het woongenot sterk beïnvloeden. We vinden daarom de inzet van buurtbemiddeling bij burenruzies essentieel. De aanpak van woonoverlast is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente, politie, woningcorporatie en buurtbewoners. Bij ernstige sociale overlastgevers die moeilijk benaderbaar zijn, werken we integraal samen met de politie, Openbaar Ministerie, woningcorporatie en het sociaal domein.

6.2 Handhaving Openbare Orde

Het handhaven van de openbare orde, bestrijden van incidenten en het voorkomen van maatschappelijke onrust behoren tot de kerntaken van de overheid. De burgemeester is wettelijk verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde. Om de openbare orde te kunnen handhaven beschikt de burgemeester over algemene bevoegdheden op grond van de gemeentewet (bijv. noodbevel en noodverordening). Daarnaast kan de burgemeester gebruik maken van specifieke bevoegdheden zoals bijvoorbeeld: preventief fouilleren, cameratoezicht op openbare plaatsen, Huisverbod, groepsverbod en het sluiten van een woning of bedrijfspand. Incidenten in de gemeente vergen veelal ad hoc beslissingen en nemen ook veel capaciteit in beslag.

Om openbare ordeverstoringen en maatschappelijke onrust te voorkomen werken we integraal samen met de politie, openbaar ministerie, buurtbewoners, ondernemers, organisatoren van evenementen

1) Koersdocument Sociaal Domein Vijfheerenlanden 2018-2022 (pag. 4)

en overige instellingen in de gemeente. Gezamenlijk zorgen we voor een helder beleid en duidelijke regels waar preventie voorop staat.

Cameratoezicht

Met cameratoezicht creëren we extra ogen in de gemeente. Met deze extra ogen beogen we interventies te kunnen plegen om bijvoorbeeld incidenten in de kiem te smoren of preventief bepaald crimineel of overlastgevend gedrag te voorkomen. Cameratoezicht beoogt niet primair de opsporing van daders of het verbeteren van het veiligheidsgevoel. Dit kan uiteraard wel een effect zijn bij de inzet van camera-toezicht, maar wordt gezien als bijvangst.

We onderscheiden drie vormen van cameratoezicht:

- Publiek (enkel ter handhaving van de openbare orde)
- Privaat (enkel ter bescherming van goederen en/of personen)
- Publiek-Privaat (daar waar bovenstaande domeinen elkaar raken)

Privacy

Omdat er met de inzet van camera's ook per definitie sprake is van verwerking van persoonsgegevens is de privacywetgeving van toepassing. De gemeente dient zich er altijd van te vergewissen of in specifieke gevallen een inbreuk wordt gemaakt op de privacy van personen. Daarvoor kan altijd advies worden gevraagd aan de functionaris voor gegevensbescherming.

Publiek cameratoezicht

De gemeenteraad van de gemeente Vijfheerenlanden heeft middels de Algemene Plaatselijke Verordening de bevoegdheid verleend aan de burgemeester om cameratoezicht in te zetten. Dit cameratoezicht dient in het belang van de handhaving van de openbare orde noodzakelijk te zijn. Het cameratoezicht is daarbij voor een bepaalde duur en op openbare plaatsen² of andere door de gemeenteraad aangegeven plaatsen. De burgemeester heeft daarbij de mogelijkheid om gebruik te maken van vast cameratoezicht en flexibel cameratoezicht.

Uitgangspunt

Cameratoezicht in het belang van handhaving van de openbare orde vindt alleen plaats door of namens de gemeente na een daartoe strekkend besluit van de burgemeester.

Privaat cameratoezicht

Cameratoezicht kan ook worden ingezet ter beveiliging van personen, gebouwen, terreinen, zaken en productieprocessen die aan de zorg van de verantwoordelijke zijn toevertrouwd. Voor wat betreft de openbare ruimte is de gemeente verantwoordelijk.

Uitgangspunt

Indien particuliere bedrijven cameratoezicht willen uitoefenen in de openbare ruimte³, is er een daartoe strekkend besluit door of namens het college van burgemeester en wethouders nodig. Bij een dergelijk besluit dient er in ieder geval een convenant met de verantwoordelijke te worden gesloten voorafgaande aan de verwerking. In een dergelijk convenant komt onder andere de grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens, het verzamel- en verwerkingsdoel, de organisatorische en technische maatregelen die worden getroffen tegen verlies of onrechtmatige verwerking, de bewaartermijn en de wijze waarop voldaan wordt aan de meldplicht datalekken.

Om recht te doen aan het juridisch kader en de belangen rondom cameratoezicht hanteert de gemeente Vijfheerenlanden onderstaand stappenplan.

1. Stel vast wie de verantwoordelijke zal zijn voor het verwerken van persoonsgegevens door middel van een camera. De gemeente handelt alleen ten aanzien van cameratoezicht waarvoor zij verantwoordelijk is.
2. Bepaal de doeleinden van de inzet van een camera (SMART, 0-meting).
3. Stel vast op welke grondslag een camera zal worden ingezet.
4. Stel vast dat de inzet van een cameratoezicht noodzakelijk is. Daarbij dient bevestigend geantwoord te worden op:

2) Als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties.

3) Dit betreft het in beeld brengen van delen van de openbare ruimte. Voor het plaatsen van camera's op grond van de gemeente Vijfheerenlanden is op grond van het eigendomsrecht al toestemming nodig.

- a. Is er een afgebakend gebied met een bovengemiddeld risico op verstoringen van de openbare orde?
 - b. Wordt het cameratoezicht ingezet in combinatie met andere maatregelen?
 - c. Zijn minder vergaande maatregelen onvoldoende effectief gebleken en zijn deze maatregelen ook niet meer uit te breiden?
 - d. Worden de camera's niet meer en niet langer ingezet dan noodzakelijk?
 - e. Worden er niet meer personen en/of plaatsen in beeld gebracht dan strikt noodzakelijk?
 - f. Is er geen sprake van een onrechtvaardige inbreuk op de privésfeer van personen (bijv. privévertrekken in beeld)?
5. Bepaal welk soort camera of softwaretechniek in het concrete geval gerechtvaardigd is om in te zetten.
 6. Bepaal wat er met de camerabeelden zal worden gedaan.
 7. Zorg ervoor dat de camerabeelden adequaat worden beveiligd.
 8. Bepaal of, en zo ja, op welke wijze, de betrokkenen moeten worden geïnformeerd over de inzet van cameratoezicht. In ieder geval met borden aan de randen van het aangewezen gebied.
 9. Houd er rekening mee dat de betrokkenen hun rechten, zoals het recht op inzage of correctie, kunnen uitoefenen.
 10. Evalueer de inzet van cameratoezicht regelmatig (bijv. bij verandering van omstandigheden).

6.3 Fysieke veiligheid en crisisbeheersing

Onder fysieke veiligheid verstaan we de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door ongevallen. Onder fysieke veiligheid vallen: brandveiligheid en brandweezorg en externe veiligheid.

Brandveiligheid en Brandweezorg

Bij brandveiligheid gaat het voornamelijk om gebouwen en het bestrijden van branden. Eigenaren van gebouwen zijn wettelijk verantwoordelijk voor de bouwtechnische brandveiligheid van deze gebouwen. De gemeente heeft als bevoegd gezag een wettelijke taak in het toezicht en handhaven van deze gebouwen. De Veiligheidsregio Utrecht heeft hierin een ondersteunende en adviserende rol aan de gemeente.

De brandweezorg is bij de Veiligheidsregio Utrecht ondergebracht. Het eigendom van de 7 brandweerposten en de zorg voor de bereikbaarheid en waterwinvoorzieningen ligt bij de gemeente. Brandweervrijwilligers zijn inwoners uit de eigen gemeente. Het op peil houden van de vrijwillige bezetting is een blijvend punt van aandacht.

Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen op de weg, het water, het spoor en via buisleidingen. Veiligheidsregio Utrecht brengt samen met gemeenten risico's in kaart in het Regionaal Risicoprofiel.

Crisisbeheersing

De Veiligheidsregio Utrecht maakt in samenwerking met gemeenten, politie, waterschappen en regionale meldkamers iedere vier jaar een Regionaal Crisisplan. Het Regionaal Crisisplan beschrijft hoe de crisisorganisatie functioneert bij een incident of crisis. De crisisorganisatie heeft als doel het leveren van adequate noodhulp, onmiddellijke communicatie van relevante feiten zodat de samenleving (zelf)redzaam kan zijn en een tijdige duiding van de crisis.

De gemeente is ten tijde van een (dreigende) crisis verantwoordelijk voor het proces Bevolkingszorg binnen de crisisorganisatie. Bevolkingszorg omvat de processen en activiteiten die de gemeente dient te ondernemen om de burgers te beschermen en te ondersteunen ten tijde van een crisis en om de terugkeer naar een normale situatie te bespoedigen.

Vanuit de gemeente Vijfheerenlanden bereiden we ons hier zo goed mogelijk op voor door de lokale planvorming te laten aansluiten bij het regionale en landelijke beleid. Dit doen we door het coördineren van de gemeentelijke processen (crisiscommunicatie, publieke zorg, preparatie nafase, ondersteuning, informatiemanagement), het organiseren van (piket)functies en ambtenaren op te leiden, te trainen en te oefenen voor een rol in de crisisorganisatie. De coördinatie van de crisisbeheersing ligt bij de gemeentelijke adviseur crisisbeheersing.

7. Uitvoeringsplannen en evaluatie

7.1 Uitvoeringsplannen

Nadere uitwerking van de prioriteiten en de overige veiligheidsissues vindt plaats in uitwerkingsplannen die het college van B&W voor een periode van één jaar opstelt. Deze plannen gaan ter kennisname naar de raad. In dit IVB is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste thema's op het gebied van veiligheid en in de uitvoeringsplannen worden de te nemen acties opgenomen.

7.2 Organisatie

De uitvoering van het IVB vindt plaats in afstemming en samenwerking met de interne en externe partners. Met de partners worden afspraken gemaakt over de te leveren prestaties. Deze afspraken vormen de basis voor de op te stellen uitvoeringsplannen. Uitgangspunt is een gezamenlijke inspanning en gedeelde verantwoordelijkheid voor het bereiken van de beoogde doelstellingen.

Het Integraal veiligheidsbeleid beperkt zich niet tot een team of een afdeling. Veiligheid werkt door in vrijwel elk proces waar de gemeente zich mee bezig houdt. Het zicht hierop en de coördinatie voor de integrale veiligheid wordt namens de burgemeester belegd bij het team dat belast is met de Openbare orde en Veiligheid.

7.3 Communicatie

Bereiken van een veilige leefomgeving en het gevoel voor veiligheid staat of valt met goede communicatie. We onderscheiden daarin de componenten preventie, handelingsperspectief en duiding van incidenten.

Preventie

Door communicatie-inspanningen als aanvulling op de maatregelen van politie en handhavers kunnen we met bewoners van Vijfheerenlanden in gesprek gaan over hun eigen rol in het voorkomen van bijvoorbeeld inbraken of overvallen. Te denken valt aan informatiebijeenkomsten, veiligheidstips en huis-aan-huis acties als het weer sneller donker wordt of als iedereen op vakantie gaat. Daarnaast is aansluiten bij brandweercampagnes belangrijk voor een veilige leefomgeving.

Een factor die we hierin (tijdens de looptijd van dit plan) extra aandacht moeten geven is de cyber-criminaliteit. Steeds meer digitaal niet vaardige inwoners zijn wel actief op de digitale media en beschikken over telefoons waar misdadigers steeds beter gebruik van weten te maken. Naast de bewustwording van bewoners is er ook een dreiging voor ondernemers. Gemeente Vijfheerenlanden besteedt daar de aankomende jaren met nadruk aandacht aan.

Handelingsperspectief

Wij zorgen er voor dat bewoners ook weten wat ze moeten doen. We waarschuwen niet alleen, we geven inwoners en ondernemers in onze gemeente concrete handvatten om te weten wat ze moeten doen om:

- te voorkomen dat ze slachtoffer worden van een misdaad;
- ervoor te zorgen dat inwoners en ondernemers weten wat ze moeten doen als ze toch het slachtoffer zijn geworden;
- te werken aan het gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel door misstanden of overlast te melden en bij te dragen aan buurtpreventie (whatsapp-groepen, buurtpreventieteams).

Duiding van incidenten

Door de snelheid van de media is een incident vaak al gemeld voordat de politie het onderzoek opgestart heeft. Het is aan de gemeente om samen met de politie niet in te gaan op individuele incidenten. Wel kunnen we aangeven dat een bepaald incident heel vaak gebeurt of een unicum is. We koppelen dit steeds aan het handelingsperspectief.

7.4 Evaluatie

De resultaten en effecten van het beleid worden getoetst aan de hand van verschillende rapportages. Hieronder de belangrijkste.

- Gezamenlijk Veiligheidsbeeld
- Veiligheidsmonitor
- Politiecijfers

Deze rapportages geven input voor de uitwerkingsplannen en eventuele bijstelling van prioriteiten.

Bijlage I Veiligheidsbeeld 2019, Veiligheidscoalitie Midden-Nederland Vijfheerenlanden

In 2019 is het totaal aantal geregistreerde misdrijven in Vijfheerenlanden gedaald met -3%. De gemeente Vijfheerenlanden scoort daarmee gunstiger dan het regionaal gemiddelde van +3%.

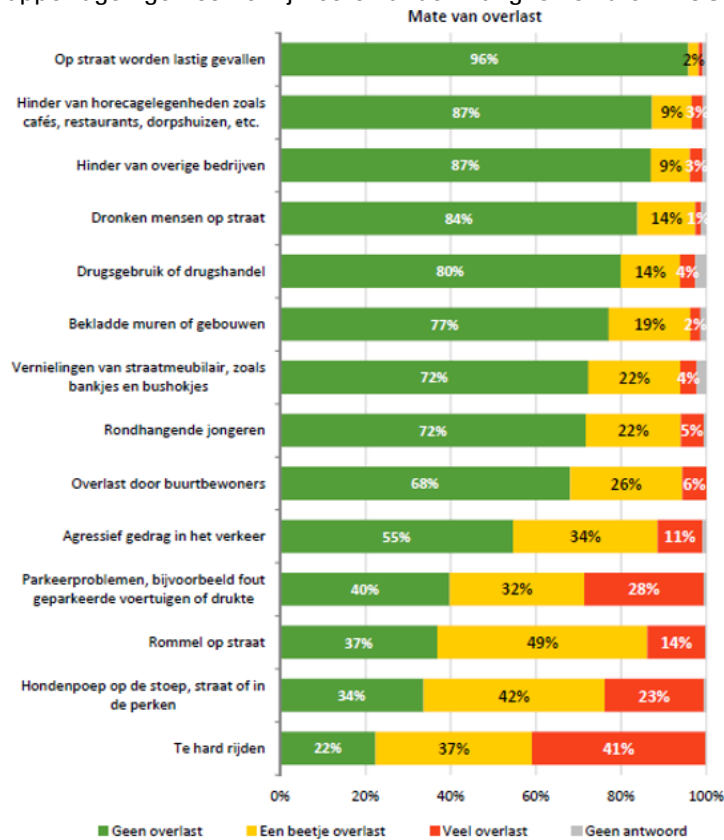
- Opvallende daler is de registratie van het aantal brom-, snor-, fietsdiefstal (-37%) en is daarmee op het laagste niveau sinds 2016. Ook autokraak (-27%) en wapenhandel (-28%) zijn in 2019 sterk afgenomen.
- Opvallende stijger in Vijfheerenlanden is fraude (+26%) waarvan de online handel is gestegen met +32%. Ook kennen winkeldiefstal (+24%) en drugshandel (+23%) een forse stijging.

	2016	2017	2018	2019	ontwikkeling 2019 tov 2018, gemeente	ontwikkeling 2019 tov 2018, regio MNL	ontwikkeling 2019 tov 2018, per 6 maanden periode	
							januari t/m juni	juli t/m december
criminaliteit totaal	2053	1793	1713	1658	-3%	+3%	-5%	-1%
Misdrijven met grote impact								
woninginbraken	130	131	100	109	+9%	-16%	+11%	+8%
woninginbraak: geslaagd	90	94	73	74	+1%	-13%	-7%	+7%
woninginbraak: pogingen	40	37	27	35	+30%	-20%	+60%	+12%
geweld: totaal	188	186	160	135	-16%	+2%	-5%	-25%
...waarvan zeden	18	22	16	11	-31%	-17%	0%	-50%
...waarvan straatroof	2	0	2	2	0%	+12%	+100%	-100%
...waarvan overval	9	2	1	1	0%	+33%		-100%
...waarvan openlijk geweld	7	12	6	2	-67%	-0%	-80%	0%
...waarvan bedreiging	65	48	58	37	-36%	+9%	-36%	-37%
...waarvan mishandeling	84	95	72	82	+14%	-0%	+32%	-3%
...waarvan overig	3	7	5	0	-100%	-10%	-100%	-100%
huishoudelijk geweld	51	57	39	45	+15%	+2%	+19%	+11%
Veel voorkomende criminaliteit								
autokraak	265	192	211	155	-27%	-4%	-18%	-34%
brom-, snor-, fietsdiefstal	149	127	89	56	-37%	-7%	-47%	-26%
vernielingen	250	210	208	202	-3%	+7%	-2%	-3%
zakkenrollen	16	17	8	7	-13%	-4%	-40%	+33%
inbraak/diefstal bedrijven instelling	63	37	39	43	+10%	+3%	0%	+19%
winkeldiefstal	33	37	21	26	+24%	+3%	+8%	+50%
Overig								
fraude totaal	207	155	193	244	+26%	+23%	+3%	+47%
...waarvan: online handel	139	100	117	154	+32%	+32%	+11%	+48%
wapenhandel en/of bezit	14	6	18	13	-28%	+15%	+75%	-57%
drugshandel, -vervaardiging, -bezit	36	29	26	32	+23%	-12%	+7%	+42%
meldingen jonge renoverlast*	302	296	206	208	+1%	+1%	+431%	+89%
overlast pers. met verward gedrag	101	138	143	162	+13%	+10%	+9%	+17%
ongevallen op de weg	596	683	577	555	-4%	-2%	+2%	-9%

*NB: 2016, 2017 en 2018 zijn schattingen obv BHV

Bijlage II : Overzicht uitkomsten online enquête

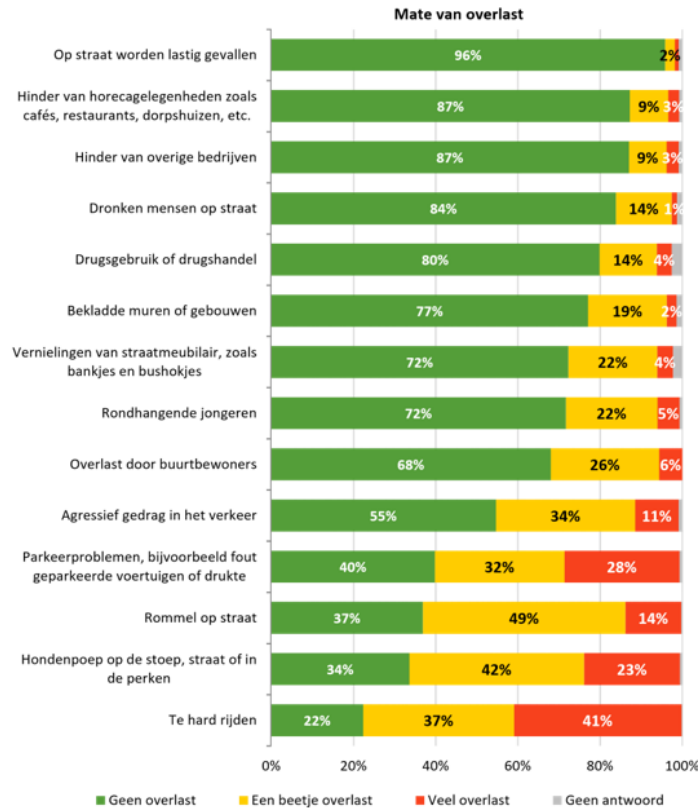
(rapportage - gemeente Vijfheerenlanden - augustus 2019 – DUO Market Research)

Uitkomsten enquête

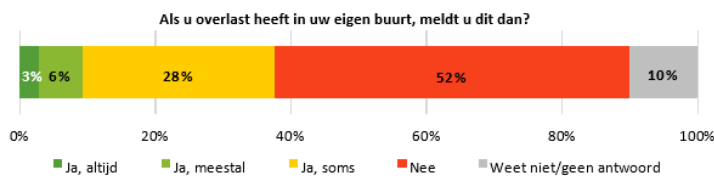
Overlast in eigen buurt

We hebben aan inwoners voor veertien aspecten gevraagd aan te geven in welke mate ze hier zelf in hun eigen buurt de afgelopen 12 maanden last van hebben gehad. De minste overlast is er van "op straat lastig worden gevallen". Relatief gezien is er veel overlast van: parkeerproblemen, rommel op straat, hondenpoep en hard rijden.

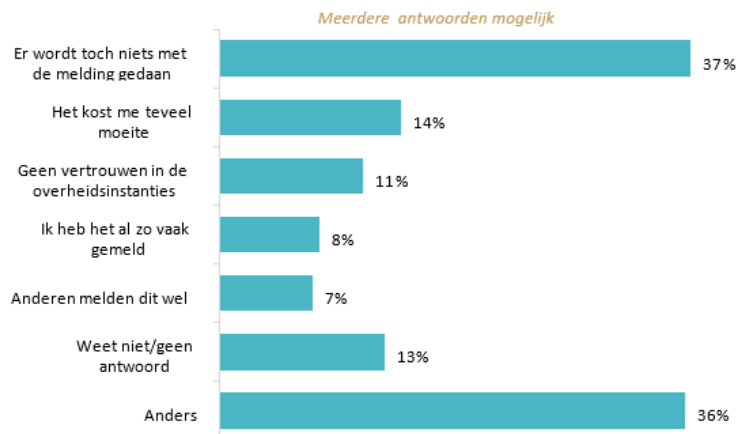
Lang niet alle inwoners melden overlast in hun eigen buurt. Slechts 3% geeft aan dit altijd te doen. Ruim de helft meldt overlast in de eigen buurt nooit.

Als u overlast heeft in uw eigen buurt, meldt u dit dan?

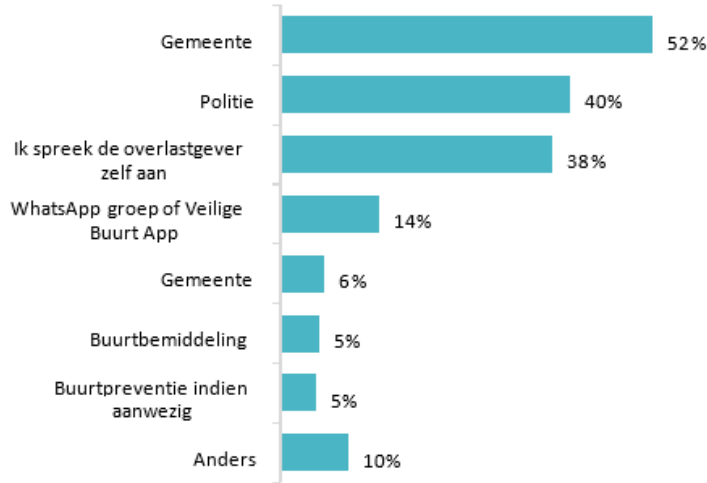
De inwoners die overlast nooit of niet altijd melden (86% van de inwoners) doen dat met name niet omdat ze de indruk hebben dat er niets mee wordt gedaan.

Wat zijn de belangrijkste redenen dat u niet (altijd) overlast meldt? - gesteld aan inwoners die overlast niet altijd melden -

Als inwoners wel overlast melden (37% van de inwoners doen dat in meer of mindere mate) dan wordt dit veelal gedaan bij de gemeente (52%), de politie (40%) of de overlastgever zelf (38%).

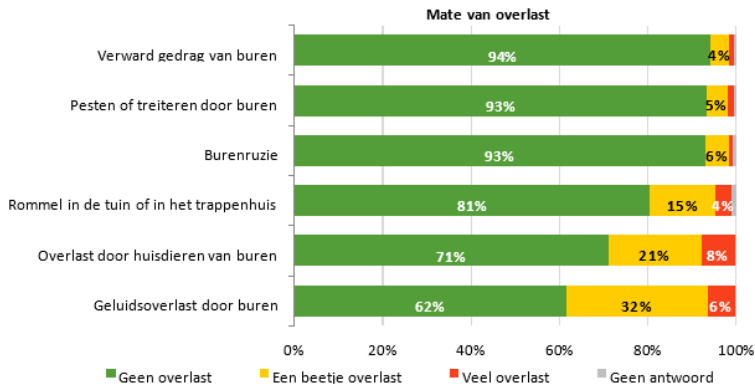
Bij wie meldt u de overlast?
- gesteld aan inwoners die overlast wel melden -

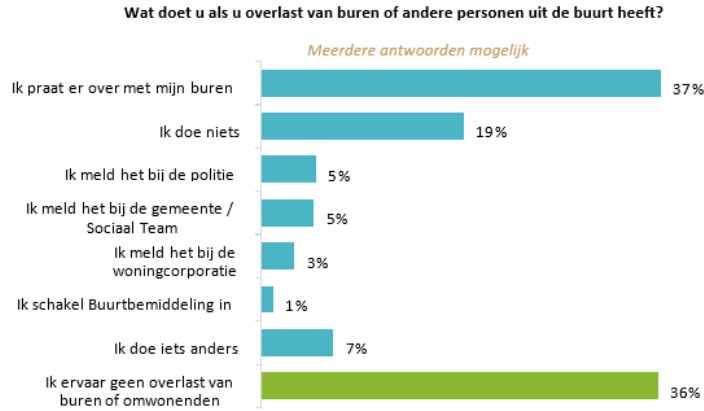
Overlast van buren en/of andere personen

We hebben aan inwoners gevraagd voor zes aspecten aan te geven in welke mate ze de afgelopen 12 maanden zelf overlast hebben gehad van buren. De minste overlast is er van “verward gedrag van buren”:

Relatief gezien is er veel overlast van: huisdieren (29% overlast) en geluidsoverlast (38% overlast).

Bij overlast met de buren wordt het praten met buren het meest gekozen als oplossing (37%). Bijna een vijfde (19%) doet niets bij overlast met buren. Ruim een derde (36%) ervaart geen overlast van buren.

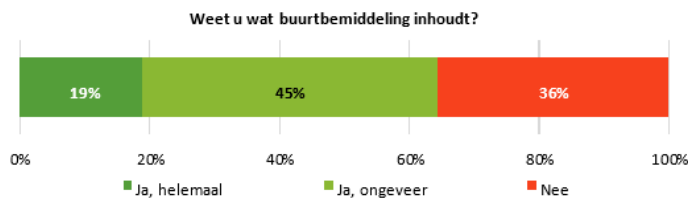
We hebben inwoners vervolgens de volgende vraag voorgelegd: We vragen u om terug te denken aan de laatste keer dat u actie heeft ondernomen om de overlast te stoppen. Heeft dit toen geholpen?

Bijna driekwart van de inwoners (74%) geeft aan dat de overlast (voor een deel) is gestopt. Ruim een kwart (27%) geeft aan dat de overlast niet is gestopt (na de laatste keer dat zij hierop actie hebben ondernomen).

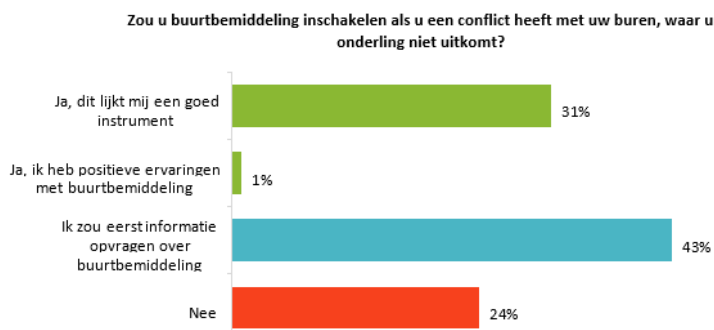

Buurtbemiddeling en buurt WhatsApp-groep

Bijna twee derde van de inwoners weet (ongeveer) wat buurtbemiddeling inhoudt. Ruim een derde (36%) weet dat niet.

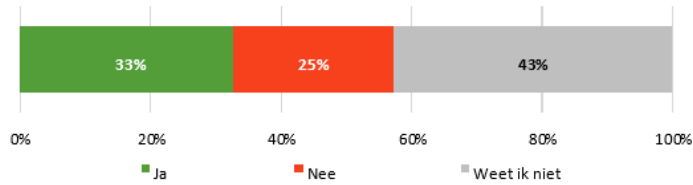

We hebben alle inwoners vervolgens een omschrijving gegeven van wat buurtbemiddeling daadwerkelijk inhoudt. Bijna een derde vindt het een goed instrument of heeft het al ingezet. Een groot gedeelte (43%) van de inwoners zou eerst meer informatie willen hebben voordat ze het instrument zouden inzetten.

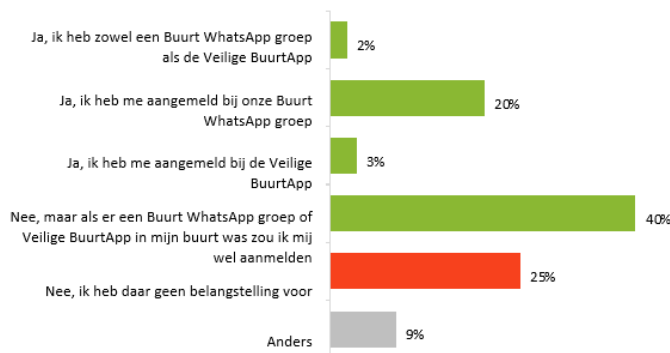
We hebben ook een aantal vragen voorgelegd over een Buurts WhatsApp groep en de Veilige BuurtApp. De onderstaande grafiek geeft inzicht in de bekendheid en het gebruik hiervan.

Is er bij u in de buurt een Buurt WhatsApp-groep actief of wordt de Veilige BuurtApp gebruikt?

Per saldo staat een ruime meerderheid van de inwoners positief tegenover het gebruik van een app voor de veiligheid in de buurt. Een kwart gebruikt al een dergelijke app. Een kwart heeft geen belangstelling hiervoor.

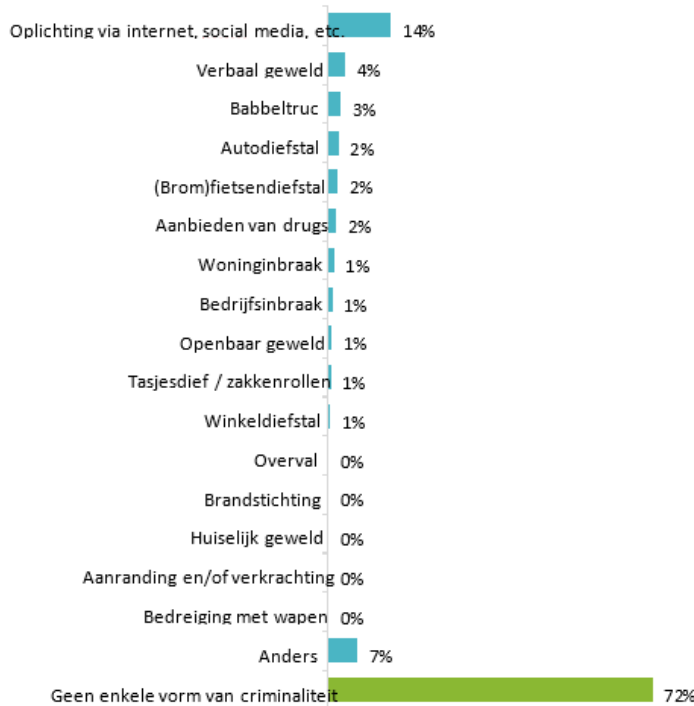
Bent u deelnemer (of zou u deelnemer willen zijn) van de Buurt WhatsAppgroep of Veilige BuurtApp in uw buurt?

Criminaliteit en veiligheid

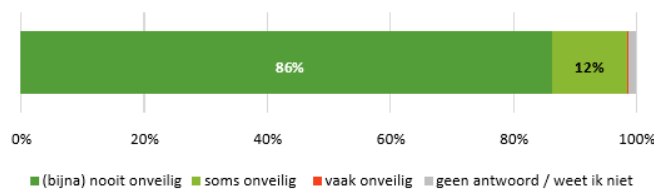
De meest voorkomende criminaliteit waar inwoners mee te maken hebben gehad de afgelopen 12 maanden is oplichting via internet, social media etc. (14%). Bijna driekwart (72%) heeft de afgelopen 12 maanden geen enkele vorm van criminaliteit ervaren.

Kunt u aangeven met welke vormen van criminaliteit u zelf de afgelopen 12 maanden te maken gehad? *Meerdere antwoorden mogelijk*

Een zeer groot gedeelte van de inwoners (86%) voelt zich (bijna) nooit onveilig in hun eigen buurt. Een vrij klein gedeelte (13%) voelt zich soms of vaak onveilig. De belangrijkste redenen voor onveiligheid zijn verdachte personen en groepen (hang)jongeren.

Voelt u zich vaak, soms of zelden onveilig in uw eigen buurt?

Om welke redenen voelt u zich weleens onveilig in uw eigen buurt?

- gesteld aan inwoners die zich soms of vaak onveilig voelen *Meerdere antwoorden mogelijk*

Tot slot hebben we de inwoners gevraagd een rapportcijfer te geven voor de veiligheid in de eigen buurt. Het gemiddelde komt uit op een 8,1, waarbij vrijwel geen enkele inwoner een onvoldoende geeft voor de veiligheid in de eigen buurt.

Als u de veiligheid in uw eigen buurt een rapportcijfer zou mogen geven van 1 tot en met 10, welk cijfer zou u dan geven?

